

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Κωλέττη 31 - 106 77 Αθήνα - τηλ. 2103806305 - fax. 2103838173 - email. alexpubl@alexandria-publ.gr - url. www.alexandria-publ.gr

-ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ-

Π. Βόγλης, Ι. Παπαθανασίου,
Τ. Σακελλαρόπουλος, Μ. Χαραλαμπίδης
(Επιμέλεια)

Δεκέμβρης 1944

Το παρελθόν και οι χρήσεις του

ISBN 978-960-221-731-3, σχ. 17Χ24,
σελ. 312, α' έκδ. Απρίλιος 2017,
τιμή: 18,00€ (χωρίς Φ.Π.Α.)

Κείμενα: Μάριος Αθανασόπουλος, Πολυμέρης Βόγλης, Στράτος Δορδανάς, Φίλιππος Κάραμποτ, Κώστας Κατσούδας, Ελένη Κούκη, Ελένη Κυραμαργιού, Κώστας Παλούκης, Ιωάννα Παπαθανασίου, Ελένη Πασχαλούδη, Αλεξάνδρα Πατρικίου, Τάσος Σακελλαρόπουλος, Μάγδα Φυτιλή, Μενέλαος Χαραλαμπίδης

**70.000 ένοπλοι, 5.000 νεκροί, 25.000 εκτοπισμένοι, σ' ένα μόλις μήνα,
είναι ο σύντομος απολογισμός της σφοδρότερης μάχης
που έγινε ποτέ στην Αθήνα.**

Τα Δεκεμβριανά υπήρξαν η μοναδική περίπτωση κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, όπου συμμαχικές δυνάμεις συγκρούστηκαν ένοπλα και μάλιστα στην πρωτεύουσα ενός κράτους που μόλις είχε απελευθερωθεί από τη ναζιστική κατοχή. Στον πυκνό χρόνο των 33 ημερών, εκδηλώθηκαν αντιθέσεις, διχασμοί και προσδοκίες, που είχαν τις ρίζες τους στο πρόσφατο παρελθόν. Στις μάχες στους δρόμους της Αθήνας διακρίνουμε τα ίχνη του Εθνικού Διχασμού και της Μικρασιατικής Καταστροφής, της πολιτικής αστάθειας και της οικονομικής κρίσης του Μεσοπολέμου, των συνεπειών της δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά και βέβαια των πρωτόγνωρων αλλαγών που προκάλεσε στην ελληνική κοινωνία η εμπειρία της Κατοχής και της Αντίστασης κατά τη διάρκεια του πολέμου. Παράλληλα, η μάχη της Αθήνας παγίωσε τη θέση της Ελλάδας στον διεθνή συσχετισμό

δυνάμεων της μεταπολεμικής Ευρώπης, καθόρισε τις εξελίξεις που οδήγησαν στον εμφύλιο πόλεμο και διαμόρφωσε την πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα της χώρας, τουλάχιστον μέχρι την πτώση της Χούντας το 1974.

Παρά την κομβική θέση που έχουν στη σύγχρονη ελληνική ιστορία και τις δεκαετίες που έχουν περάσει, τα Δεκεμβριανά αποτελούν ένα από τα λιγότερο μελετημένα πεδία της ελληνικής ιστοριογραφίας και τα ερωτήματα είναι πολύ περισσότερα από τις απαντήσεις που διαθέτουμε. Σε μερικά από αυτά τα ερωτήματα απαντούν τα κείμενα του παρόντος τόμου: η διαδικασία μετατροπής της Αθήνας σε πεδίο μάχης, οι διεθνείς διαστάσεις των Δεκεμβριανών, οι τρόποι εκδήλωσης πολιτικών αντιθέσεων που είχαν οξυνθεί την περίοδο της Κατοχής, η τύχη των αμάχων που εγκλωβίστηκαν στην εμπόλεμη Αθήνα, οι συνθήκες που επικρατούσαν σε άλλες πόλεις, η συγκρότηση της μνήμης και του αφηγήματος για τα Δεκεμβριανά, σε μεγάλο βαθμό καθορίζουν ακόμη και σήμερα το λόγο γύρω από την αιματηρή σύγκρουση του 1944.

Ο **Πολυμέρης Βόγλης** σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και εκπόνησε τη διδακτορική διατριβή του στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο. Είναι αναπληρωτής καθηγητής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Έχει εκδώσει τις μελέτες: *Η εμπειρία της φυλακής και της εξορίας. Οι πολιτικοί κρατούμενοι στον εμφύλιο πόλεμο* (2004), *Η ελληνική κοινωνία στην Κατοχή, 1941-1944* (2010), *Η αδύνατη επανάσταση. Η κοινωνική δυναμική του εμφυλίου πολέμου* (2014).

Η **Ιωάννα Παπαθανασίου** είναι ιστορικός, διευθύντρια ερευνών στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), στέλεχος των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (ΑΣΚΙ) από το 1994 έως το 2014, και διδάσκουσα στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ).

Ο **Τάσος Σακελλαρόπουλος** είναι ιστορικός, υπεύθυνος των Ιστορικών Αρχείων του Μουσείου Μπενάκη και μέλος των ΑΣΚΙ. Κύριος τομέας των ενδιαφερόντων του είναι ο 20ός αιώνας στην Ελλάδα και ιδιαίτερα η πολιτική λειτουργία του στρατού, οι πολιτικές συγκρούσεις και διώξεις. Έχει επιμεληθεί συλλογικούς τόμους και ιστορικές εκθέσεις.

Ο **Μενέλαος Χαραλαμπίδης** είναι διδάκτορας ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και συγγραφέας των βιβλίων: *Η εμπειρία της Κατοχής και της Αντίστασης στην Αθήνα* (2012) και *Δεκεμβριανά 1944. Η μάχη της Αθήνας* (2014). Εκτός από τον παρόντα τόμο έχει συνεπιμεληθεί τους συλλογικούς τόμους: *Η εποχή των ρήξεων. Η ελληνική κοινωνία στη δεκαετία του 1940* (2012) και *Νέες προσεγγίσεις στην ελληνική κοινωνία του Μεσοπολέμου, 1922-1940* (υπό έκδοση).